

ipsa hac animi sui promptitudine et certitudine ad veram Christi Ecclesiam pertinere et per viam salutis incedere censendi sunt, valentque de illis verba Salviani in libro *De gubernatione Dei*: »Apud nos sunt haeretici, apud se non sunt, nam in tantum se catholicos putant, ut non ipsos titulo haereticae appellationis infament; quod ergo illi nobis sunt, hoc nos illis. Veritas apud nos est, et illi apud se esse praesumunt; errant ergo, sed bono animo errant.« Huc pertinet illud S. Augustini (Quaest. 43, alias 162): »Qui sententiam suam quamvis falsam atque perversam, nulla pertinaci animositate defendunt, praesertim quam non audacia suae praesumptionis pepererunt, sed a seductis atque in errorem lapsis parentibus acceperunt, quaerunt autem cauta sollicitudine veritatem, corrigi parati cum invenerint, nequaquam sunt inter haereticos deputandi.« Huc etiam spectant propositiones in Baio a S. Sede prescriptae 39, 67, 68.

Cum igitur ille solus, qui renes et corda scrutatur, qui intima animorum cogitata et sensa habet perspecta, ignorantiam culpabilem ab inculpabili discernat, de singulis quidem sperare licet; sed habent etiam singuli quod sibi metuant, si veritatem omni studio investigare atque inventam prompto animo amplecti neglexerint. Ecclesia nihilominus iure a Christo donata, imo sanctissima obligatione adstricta veritatem revelatam religiose custodire, ne illa quoquo modo polluaturn cavere, errores doctrinae revelatae repugnantes repellere, filios suos contra contagii periculum praemunire, errorum architectos gremio suo excludere et ab omni secum et cum filiis suis religiosa communione arcere et potest et debet.

Zvonik i ponutrica crkve sv. Marije na Košljunu.

O. Vlado Brusić.

Crkveni toranj ili zvonik na Košljunu sagrađen je kad i crkva. Graditelj, kojemu je bila povjerena gradnja jedne i drugoga našao mu je mjesto u istočnom kutu što ga čine crkva i kapela. Jednostavan je. Truplo mu je četverostrano. Mala četverouglasta okna daju nutrini jedva dovoljno svijetla. Na truplu, koje se završava krunjenicom ili korničom podiže se ukusna krletka za zvonove (cella campanaria). Krasi ju na svakoj strani po jedan prosti, ali ukusni gotski prozor. Nema ni piramide ni kubeta, već je pokriven krovom na četiri strane. Na sredini krova usađen je i pričvršćen u kamenu veliki gvozdeni križ. U njemu se nalaze dva zvona. Starije lijevano je g. 1534. Na grlu blizu glavine čita se ovaj natpis: IHS-M-D-XXX-III, a krilo mu je ukrašeno sa tri štita. U jednom je izraden Isus Krist na križu, u drugom Naviještenje Marijino, a

u trećem Kostantinov pobjedni znak (Iabar) ili PAX. Drugo zvono veće prelio je g. 1603.¹ majstor, lijevač zvonova Jakov de Calderariis Burniensis. Krilo mu je ukrašeno sa pet štitova. U njima su izrađeni ovi riljevi: Krist sjedeći na prestolju s knjigom evanđelja u ruci (iudex vivorum atque mortuorum), Krist Kralj (rex regum) koji sjedi na prestolju i drži u rukama kuglu i žezlo, Presv. Bogorodica s Djetecom Isusom na rukama, sv. Franjo Asiški, koji drži u ruci križ i sv. Antun padovanski s ljljanom u ruci.

Ikonostas na velikom oltaru u crkvi sv. Marije na Košljunu.

Crkva sv. Marije na Košljunu bila je dogotovljena g. 1523. Trebalo ju je sada ukrasiti lijepim oltarima i dobrim oltarnim slikama, a onda i providiti crkvenim sudem i ruhom i drugim potrebštinama. Za ovo se svojski zauzeo otac fra Franjo Šubić onodobni samostanski gvardijan rodom iz Krka.

Na 5. kolovoza g. 1534. on se našao u Miecima u pisarni u kojoj su se pravila javna pisma. S njim je ondje bio i Stijepan Trevizan prokurator košljunskog samostana i Alviž de Rainer sin p. Federika prokurator franjevačke dalmatinske provincije Observantata sv. Jerolima. Sklapali su ondje pogodbu za izradnju i slikanje jednog velikog poliptiha za glavni oltar u crkvi na Košljunu s majstorima: Bartolomejom stolarom, Sebastijanom rezbarom, Franom Bragadinom zlatarom i Jerolimom da S.ta Croce slikarom. Ovi majstori su se svi skupa u pismu učinjenom u pisarni obvezali, da će do polovice dođuće korizme izraditi i dogotoviti za novu veliku crkvu na Košljunu sliku ili palu B. D. Marije za veliki ili glavni oltar. Ista će biti sastavljena od kakovih 30 većih i manjih slika, a izraditi će ju prema nacrtu i modelu, koji im je predao prisutni gvardijan otac Franjo Šubić, koji će im preko samostanskih prokuratora za njihov posao isplatiti svotu od 174 zlatnih dukata, u odnosu lira 6 i 4 soldina po svakom dukatu. Od ove ukupne svote dobiti će stolar Bartul 36 dukata, rezbar Sebastijan 25 dukata, zlatar Franjo Bragadin 57 dukata i slikar Jerolim 56 dukata. Isplaćivati će im novac na obroke prema tomu, kako bude radnja napredovala, Alviž Baduvarij, koji duguje košljunskom samostanu 400 dukata na račun legata ili nabožne ostavštine pke. gospode Katarine Dandolo rodene Frankopan. Ova pogodba sačuvala se u prepisu savremenom na papiru, koji je bio izvadjen iz spisa javnog mletačkog bilježnika gosp. Ivana Marije de Canavitis. A primio ga je vjerovatno u pisarni u svoje ruke spomenuti otac gvardijan u času kad

¹ F † A † MDCIII † OPVS † JACOBI DE CALDERARIIS † BYRNIENSIS †

se pogodba sklopila, te je po tom bio pohranjen u samostanskom arhivu, gdje se i danas nalazi.²

Natpis, što ga je slikar Jerolim napisao na pali svjedoči, da je ona naslikana g. 1535.³ Dakle su majstori svršili svoj posao u ugovorenom roku, te je potom divotni ikonostas negdje u drugoj polovini korizme g. 1535. bio već na Košljunu na svome mjestu, a to je na glavnom žrtveniku u kapeli ili prezbiteriju nove crkve. Saznajemo iz jedne isprave, koja je također bila napisana u pisarni za javna pisma u Mlecima na 28. ožujka 1536., da je i Alviž Badvari spomenutim majstorima na pravo vrijeme isplatio ugovo-

² »Die quinto mensis aug.ti 1534. Venetiis ad Cancellariam etc. Il. R.do padre frate Franc.o Subich da Vegia gvardijan del Mon.rio de S. Maria de Cassione appresso Vegia insieme cum il Mag.co Mr. Stephano Trevisan fu del Clar.mo Mr. Nicolo procurator del ditto Mon.rio et il Mag.co Mr. Alvise de Renier del Cl.mo Mr. Federico interveniente per nome de esso Cl.mo suo padre, come procurator di esso Monasterio. Et de tutta la provincia de Dalmatia da una parte et li prudenti homini M.o Bartheo gr. Andrea habitator a S. Maria Nova marangon, et M.o Sebastian de Jac.o intagliator a s. Marina, et M.o Franço Bragadin indorador a S. Marina, et m.o Hier.o da santa Croce depentor habita a S. Martin dal altra parte sono convenuti et rimasti in accordo, che li preditti quatro Maistri ciascuno de loro per l'arte sua promitono et se obligano far et fabricar una pala della Madona cum diverssissime figure tra grandi e piccole circa N.o 30 juxta el disegno modello copia datati per ditto guardian cum el suo casson et banchetta, dovendo ditti Maistri haver finito et compito la opera preditta fino a meza quadragesima proxima, a tutte spese de essi Maistri cusi de legnami come de pictura, oro et altro che intra in ditta Pala, per la qual pala promitte et se obliga ditto guardian dar et pagar a ditti maestri ducati cento settanta quatro a L 6 s 4 per ducato. A M.o Bartholomeo Marangono ducati 36, a M.o Sebastian intagliator ducati 25, a M.o Franco Bragatin Indorador ducati 57, Et a M.o Hier,o depentor ducati 56, li quel denari a caduno delli ditti Maistri se delbi dar per zornata per il Mag.co Mr Alvise Badoer fo de Mr Rigo, qual li promette et cusi se obliga da esser posti a conto de quello che sua M.tia deve dar al ditto Monasterio per il legato della g. Madona Catharina Dandolo, et insuper el p.to Mag.co Mr. Alvise ha exborsato ducati vinti, cioè 20 al ditto gvardian numerati al ditto mag.co Stephano il qual de ordine del ditto guardian li ha numerati In medietate a Mr prè Ant.o piovan de s. Bacho da esser dispensati in beneficio et comodita de detto Mon.rio que quidem omnia etc. obligatione etc. Testes D. Jo. de Girondo q. D. Blasii causidicus et D. Jac.s Neger D. Hier.i Cerchis scolaris — Ex actis publicis Dni Jo. Marie de Canovitis veneti notarii extum. Na poledini isprave ubilježen je ovaj natpis: Istrumento de la spesa fata in pola de Vegia — Ovaj savremeni prepis na papiru nalazi se u arhivu košljunskog samostana — Papiri 16. stoljeća.

³ Natpis na slici: HIERONYMO . DA SATA | CROCE . M.D.XXXV. nalazi se u desnom donjem uglu središnje slike.

renu svotu novaca. Dapače, da je prema naredbi oca fra Franja gvardijana, koji bijaše sa dogotovljenom slikom potpuno zadovoljan, dao još za dobru ruku ili nagradu Jerolimu slikaru, Franju Bragadinu zlataru i Sebastijanu rezbaru po 2, a stolaru Bartulu 1 dukat.⁴

Pala na glavnom žrtveniku u crkvi sv. Marije na Košljunu, što ju je naslikao Jerolim da S.ta Croce je veliki poliptih sastavljen od 10 slika. Za ove slike bio je izraden veliki okvir iz pozlaćenog drva. Rezbarije i dekoracije na ovom okviru, koji je razdijeljen u 10 rikvadratura, izvedene su u preporodnom venecijanskom slogu. Veoma je zanimiva dekoracija, kojom je rezbar, dakako prema primljenom modelu, dekorirao prednja lica na pod stupinama dvaju vanjskih stupova na ovom okviru. To su izrezani štitovi, na kojima su urezani grbovi knezova Frankopana: stari i novi. Ovi grbovi jasno kažu, da je i ovaj divni ikonostas uspomena darežljivosti i ljubavi knezova Frankopana prema franjevačkom samostanu na Košljunu.

Deset rikvadratura veličanstvenog arhitektonski uređenog okvira, na kojem se još i danas nakon gotovo puna četiri stoljeća blista čisto zlato iz mletačkih kovnica, ispunjaju slike. Od ovih je

⁴ Extum Die vigesimo octavo mensis martii 1536. Venetis ad Cancellum etc. Reverendus pater D. fr Franciscus Subieh de Vegla sponte et libere confessus est habuisse a Mag.co D. Aloysio Baduario Q. D. Henrici Ducatos centum septuaginta quatuor quos idem M.cus D. Aloysius dedit et numeravit in diversis vicibus M.ro Hier.o pictori videlicet ducatos quinquaginta septem M.ro Sebastiano Intagliatori ducatos viginti quinque. Et M.ro Bartholomeo Marangono ducatos triginta sex. Que peccunie capiunt summam supradictam. Et hoc pro conficiento pala pro ecclesia s. Marie de Cassiono de Vegla. Quas pecaunias predictus D. Aloysius dedit ad computum legati q. D. Catharine de Frangipanibus in presentia mag.ci Stephani Trevisano q. Cl.mi D. Nicolai procuratoris eiusdem Monasterii. Et in presentia prefatorum pictoris, auratoris, intagliatoris et marangonis, qui confessi sunt habuisse prefatam summam denariorum quilibet pro parte sua a prefato D. Aloysio Baduario. Qui quidem R.s pr. fr. predictus quoniam prefati Mercenarii ipsi bene inservissent circa favorerium pale predicte Ideo vult et consentit quod predictus D. Aloysius det ad omnem beneplacitum predictorum ultra mercedem suam suprascriptam habitam M.ro Hiero.mo Pictori ducatos duos, M.ro Thomasio indoratori ducatos duos. Et ducatus duos M.ro Sebastiano intagliatori. Et ducatum unum Bartholomeo Marangono. Qui prefatus R.us Pater promisit et se obligavit in tempore Assenssionis proxime future venire aut miterere cum sufficienti mandato et auctoritate ad faciendum securitatis cartam et restituendi prefata D. Aloysio Baduario. Qui asseruit parvam peccuniarum quantitatem differre pro completa satisfactione legati predicti. Que omnia etc. Testes Dni Orpheus bono q. D. Raphaelis et Saba filius q. Petri Joannis — Savremeni prepis na papiru u sam. Arh. Papiri 16. stoljeća.

pet velikih slikano na platnu uljanim bojama, a pet malih slikano je na daski a t e m p e r a.

Na ovoj veličanstvenoj oltarnoj pali najveća je središnja slika. U gornjem dijelu ove slike naslikao je slikar Presvetu Bogorodicu, Kraljicu Anđela. Ona sjedi na svijetlim oblacima, i drži na koljenima stojeće djetesce Isusa. Od glave preko ramena pada joj prozirna bijela koprena. Okružuju ju brojni anđeli. Dva lebde visoko u uzduhu nad Presv. Bogorodicom, i uzdrže na rukama zlatnu krunu ukrašenu dragim kamenjem. Drugi anđeli, od kojih nekima proviruju samo dražesne glavice iz eternih oblaka, poređali su se u eliptičnom krugu oko Presv. Bogorodice. Opet sedam anđela postavilo se kao podnožje svojoj kraljici, od kojih pet sviraju na različitim glazbalima, a dva u skladu s glazbalima pjevaju pjesme nebeskih melodija. U donjem dijelu ove slike slikar je naslikao četiri svetačke prilike ili figure: asketskog i estatičkog sv. Franju asiškog, utemeljitelja triju franjevačkih redova, sv. Antuna padovanskog, velikog čudotvorca, sv. Bonaventuru naučitelja i kardinala sv. crkve i sv. Ljudevita biskupa tulaškog.

Sa svake strane glavne središnje slike na poliptihu dolaze po dvije slike gornja manja i donja veća. Dvije manje u idejnoj su povezanosti. Skupa prikazuju Naviještenje Marijino. Ovom otajstvu iz života Marijina posvećena je crkva. Dvije donje slike svršavaju na luk kao i glavna središnja. Na svakoj od ovih slika slikar je naslikao tri svetačke prilike. Tako dakle na lijevoj prikazani su sv. Kvirin pokrovitelj krčke biskupije, sv. Ivan Krstitelj imenjак zadnjeg kneza Ivana, zakladnika samostana i crkve na Košljunu i sv. Katarina imenjак Katarine Dandolo rođene Frankopan, koja je *zadužbinu svoga oca dovršila, ostavivši za gradnju nove crkve na Košljunu i za njezino uređenje u svojoj oporuci veliki dar od 1000 zlatnih dukata*. Sv. Kvirin prikazan je na ovoj slici u potpunom biskupskom ornatu. U desnoj ruci drži model grada Krka, koji veoma vjerno prikazuje onodobni mletački grad. Na desnoj slici pak gledamo u sredini sv. Jerolima patrona Dalmacije i franjevačke provincije u Dalmaciji, kojoj pripada košljunski samostan. Svetac je zaodjenut purpustom, kao kardinal rimske crkve, a u ruci drži model crkve, kao znak časti naučitelja sv. Crkve. U svetačkoj prilici, koja mu stoji desno upoznajemo sv. Elizabetu, dok ona, koja stoji lijevo prikazuje sv. Josipa. U trokutnom zabatu, kojim završuje ova pala naslikan je Duh sveti u prilici golubice, koja leti nad oblacima.

Jednako su na ovom poliptihu važne četiri male dvostruke slike među podstupinama. Na njima je prikazano šest glavnih otajstva iz života Presv. Bogorodice, a to su: Začeće (Conceptio), Porodenje (Nativitas), Obrezovanje ili Očišćenje (Purificatio), Prikazanje (Presentatio), Pohodenje (Visitatio) i Uznešenje (Assumptio). Ove su slike naslikane, kako smo već kazali, na daski.

Jedan okvir na ovom poliptihu, a to je središnji među podstupinama, prazan je. U njemu je nekad imao svoje mjesto ciborij ili kivot učinjen iz srebra, u kojemu se je čuvala Presv. Euharistija. Pala na glavnom žrtveniku u košljunskoj crkvi je umjetnina velike i rijetke vrednosti. Kad je bila donešena na Košljun, i postavljena na svoje mjesto, morala je jako sugestivno djelovati svojim sjajem i ljepotom, a i bogatstvom zlata ne samo na samostanske redovnike, nego i na pučanstvo otoka Krka, koje je od onda još više zavolilo Košljun.

Majstor Jerolim da S.ta Croce, koji je ovaj ikonostas naslikao poznat je kao jedan od boljih učenika glasovitog Bellinija. Njegove slike su razasute po raznim crkvama u Mlecima, u Dalmaciji i u Istri.

G. 1544. naslikao je Jerolim da S.ta Croce opet jedan veoma krasni ikonostas za franjevačku crkvu Presv. Bogorodice na Poljudu kod Splita.⁵ Poznati naš kulturni povijesničar Šime Ljubić i za njim otac fra Dunat Fabijanić, koji je napisao više knjiga, u kojima je prikazao povijest franjevačkog reda u hrvatskim zemljama držali su da je Jerolim da S.ta Croce bio rođen u Splitu, ali danas se općenito drži, da se je rodio u Santacroce kod Bergama. Umro je g. 1559. Za sobom je ostavio sina Franju, koji je također bio slikar kao i otac. I njegovih se slika nalazi dosta po Dalmaciji. Naslikao je više slika za franjevačku crkvu Majke Božje od Milosti u Hvaru. Njegov je i veliki ikonostas na glavnom žrtveniku.⁶ Njegova je i Zadnja Isusova večera u blagovalištu franjevačkog samostana na Kropnju.⁷

Ikonostas Jerolima S.ta Croce bio je g. 1718. iz nutrine kapele ili prezbiterija skupa s žrtvenikom prenešen pod veliki luk, a u kapelu bio je smješten novi kor za redovnike. G. 1893. restaurirao ga je ne baš toliko sretno slikar Aquaroli. Za svoj posao primio je od samostanske uprave fr. 225.⁸ Onom prigodom razni su dobročinitelji sakupili i kao pripomoć samostanu poklonili fr. 26.10.⁹

Slika: Raj, čistilište i pakao u crkvi sv. Marije na Košljunu.

Ovdje moramo, da rečemo koju i o velikoj slici Raj, Čistilište i Pakao, koja u crkvi sv. Marije na Košljunu pokriva svu

⁵ Natpis na slici: HIERONYMVS | De . S . CRVCE | M. D. XL. IIII.

⁶ Natpis na slici: FRANCISCVS | SANCTECHR | VCIS PINSIT | + 1583 +.

⁷ Natpis na slici: FRANCISCUS. S. CHRVCIS. F. PINSIT.

⁸ »Esito del mese di genajo 1893: 31 per ristaurare la palla dell' altar maggiore al pittore f 225. Arh sam savremenu knj. sam. ekonomije.

⁹ Introito del mese gennajo 1893: Ricevuti dai benefatori per il restauro della palla f 26.10. Ondje.

zidnu plohu nad velikim lukom, ispod kojega je danas smiješten ikonostas Jerolima da S.ta Croce, tako da onaj, koji promatra ovaj, ne može, da ne baci svoj pogled i na ovu. Raj na ovoj slici zaprema najveći dio plohe. U Raju, u sredini pri vrhu slikar je postavio na oblacima prestolje Presv. Trojstva. Otac i Sin naslikani su ovdje u ljudskom liku, a Duh Sveti u obliku golubice. Veličanstvo Božje (Majestatem Domini) okružuju čete anđela, od kojih mnogi samo proviruju iz svijetlih oblaka. Za anđelima redaju se sveci, kojih je slikar na svojoj slici prikazao veliki broj. Razredio ih je po nekom redu, a to bi bilo po većoj ili manjoj slavi, koju im vjernici pridavaju u raj. Prema tomu u neposrednoj blizini Isusovoj dobila je svoje mjesto Bl. D. Marija, a za njom se redaju sv. Josip, Apostoli, sv. Franjo Asiški, sv. Bruno, sv. Augustin, sv. Bernard, sv. Bernardin sienski itd. S druge strane najbliži do Boga Oca je sv. Ivan Krstitelj. Za njim se redaju drugi sveci; među kojima upoznajemo sv. Dominika, sv. Grgura, sv. Lovrenca, sv. Stjepana, sv. Jerolima, sv. Benedikta i tolike druge. Među blaženima u Raju dao je slikar mjesto i Adamu i Evi.

U dva donja kraja velikoga platna našao je slikar dosta prostora za slikanje Čistilišta i Pakla. Pakao je naslikao u desnom a čistilšte u lijevom kraju. U jednom i drugom plamsa golemi tamnasto-crveni plamen iz kojega se uzdižu tmasti oblaci usijana dima. Nad ovim bezdanima ognja gorućega postavljena je straža nebeskih stražara, anđela. U paklu muče se osuđenici. Njihova tjelesa strmoglavce i na uzmak razbacana su po onom prostoru, u kojem odjekuju uvijek na užas onih, koji se ondje muče, samo ove dvije riječi: u v i j e k i n i k a d a; a to znači: ove muke trajati će uvijek, ove muke neće svršiti nikada. Muke u onom prostoru usijanom od vatre, koja uvijek jednako žeže, uvećavaju osuđenicima grdne zmijske i vatru siktajući zmajevi. I u Čistilištu duše, koje su onamo dospjele na dulji ili kraći rok, a to je za onoliko vrijeme, na koje će im biti dostatno, da udovolje pravdi Božjoj, za dugove još ne podmirene, muči oganj, koji jednako pali i žeže kao i onaj u paklu. Ali one njegovu žestinu podnose sa potpunim predanjem u volju Božju. I zato je slikar svojim kistom znao da u njihova lica utisne odsjev duševnoga mira, koji se temelji na nadi, da će se ono njihovo trpljenje ipak do brza preokrenuti u radost i veselje. Jedan natpis na ovoj slici, koji je napisan na bijeloj dugoj vrpci, koja se provlači iznad donjega njezinog ruba nad sredinom velikog luka, otkriva nam ime nepoznatog slikara, donatora i godinu kad je ova slika slikana. Ovaj natpis glasi: Učini Ugeto za Nakole Dandula providura g. 1654.¹⁰

Više od ovoga nismo mogli o ovoj slici od nikuda ništa doznati. Otac Fabijanić u svojoj povijesti hrvatskih Franjevaca pri-

¹⁰ Natpis: F. VGHETTO. NICOLA.O DANDOLO. PROVISO.RE A. DMDCLIII.

pisuje ovu sliku bolonjskoj eklektičkoj školi, i kaže, da ima veliku vrednost. Mi o njoj držimo, da se njezina vrednost najviše osniva na njezinoj veličini. Svakako sigurni smo, da je ovo slika najvećih dimenzija na čitavom našem primorju. Moramo kazati i ovo, da izgleda, da slikar nije jednaku pažnju posvetio izradbi svih likova ili figura na slici, tako da, dok su kod nekih izražaj lica, položaj i kretanja lijepo izvedeni i pogodeni, kod drugih fali jedno ili drugo ili sve troje.

U zadnjih nekoliko godina ova je slika silno propala, te je svakako potrebit njezin popravak. Rekli smo, da nam natpis na ovoj slici otkriva i njezinog donatora. Ovaj bi bio Nikola Dandolo — jedan od mletačkih providura na Krku. Kako je on došao do toga da je ovim velikim darom obdario crkvu sv. Marije na Košljunu. Nama se čini, da ćemo ovim nagađanjem možda pogoditi istinu. Nikola Dandolo, koji je providur na Krku g. 1654. bio je sigurno po dugom rodu potomak onih Dandula, u kojih je rod udajom bila ušla Katarina Frankopan kći zadnjeg kneza Frankopana Ivana. Providur Dandolo je vidio njezinu grobnicu u kapeli pred glavnim oltarom u crkvi sv. Marije na Košljunu. On je znao, da je crkva sv. Marije zadužbina njezina i njezina oca. Htio je dakle, da se i on sjeti svoje predke time, da ukrasi njezinu zadužbinu ovom velikom slikom.

Lijepo tumači ovu sliku, koja na sebe svraća i privlači poglede svih, koji ulaze u crkvu natpis nad njom. Ovaj natpis glasi: »O kako je slavno kraljevstvo u kojem se (IHS) presele svi sveci.«

Nad ovom slikom u zabatu samoga pročelja vide se ostatci jedne druge poderane slike, na kojoj se još u sredini razaznaju likovi Anđela. A baš u sredini raspoznaju se i orgulje i uz njih zaštitnica glazbenika sv. Cecilija.

Izgleda, da ova slika do danas nije bila ispravljana.

† Mauricije de la Taille D. I.

Dr. Nikola Žuvić.

Umro je veliki muž, P. M. de la Taille, Isusovac. Velik i znamenit teolog, velik bibličista. Radi zadnje njegove znamenitosti i veličine i pišem ovo nekoliko redaka.

Mauricije de la Taille rodio se od brojne, kršćanske, duboko vjerne obitelji — 11 braće je imao — u Semblançay (Indre- et — Loire) u Francuskoj 30. rujna 1872. U Cantorbéry-u je stupio u Družbu Isusovu koncem listopada 1890., gdje mu je bio stariji brat Timoleon (sada još živi misijonar u Kini), kamo ga slijedio i mlađi brat Artur, koji je umro već u novicijatu. U školi uvijek odličan, pretekao je sve svoje kolege u gimnaziji. Poslali ga poglavari u